

Handläggare
Patrik Karlsson
Förvaltningschef
Samhällsbyggnadsförvaltningen
0140-681 33
patrik.karlsson@tranås.se

Mottagare
Kommunfullmäktige
Teknik- och griftegårdsnämnden

Taxor av principiell art - VA-taxa för år 2025

Förvaltningens förslag till beslut

- att** teknik- och griftegårdsnämnden godkänner föreslagen VA-taxa för Tranås kommuns allmänna vatten- och avloppsanläggning gällande år 2025.
- att** teknik- och griftegårdsnämnden lämnar föreslagen VA-taxa gällande år 2025 till kommunfullmäktige för antagande.
- att** föreslagen VA-taxa för år 2025 börjar gälla från och med 1 januari 2025.

Sammanfattning

VA-verksamheten är helt taxefinansierad, det vill säga finansieras via bruks- och anläggningsavgifter. Inga skattemedel används och verksamheten drivs enligt självkostnadsprincipen och är därmed inte vinstdrivande.

För att VA-verksamhetens intäkter ska ligga i balans med kostnaderna för år 2025 krävs taxehöjning av bruksavgiften. Bruksavgiften består av en grundavgift, en kapacitetsavgift och en rörlig avgift.

För ett typhus A, vilket motsvarar en standardvilla, höjs bruksavgiften från 10 547,5 kr/år, inklusive moms, till 12 147,5 kr/år, inklusive moms. Det innebär en höjning av bruksavgiften med ca 133,5 kr/månad, inklusive moms.

För ett typhus B, vilket motsvarar ett flerfamiljshus med 15 lägenheter, höjs bruksavgiften från 76 800 kr/år, inklusive moms, till 85 150 kr/år, inklusive moms. Det innebär en höjning av bruksavgiften med ca 46,5 kr/månad och lägenhet, inklusive moms.

För att intäkterna från anläggningsavgiften ska täcka kostnaderna för utbyggnaden av Tranås kommuns nästa bostadsområde Lindelund, kommer anläggningsavgiften för ett typhus A och typhus B att höjas.

För ett typhus A höjs anläggningsavgiften från 161 250 kronor, inklusive moms till 178 750 kr, inklusive moms.

För ett typhus B höjs anläggningsavgiften från 598 750 kr, inklusive moms, till 616 250 kr, inklusive moms.

Beskrivning av ärendet

VA-verksamheten finansieras helt via bruks- och anläggningsavgifter, vilket innebär att den är alltigenom taxefinansierad. Inga skattemedel används och verksamheten drivs enligt självkostnadsprincipen och är därmed inte vinstdrivande.

VA-avgifterna består av anläggningsavgifter samt bruksavgifter. Avgifterna ska vara så rättvist fördelade som möjligt utefter den nytta som fastighetsägarna anses ha av vattentjänsterna som VA-kollektivet tillhandahåller. Bruksavgifterna går direkt mot resultat i den årliga driftbudgeten.

När en kund för första gången ansluter sin fastighet till någon av VA-kollektivets vattentjänster måste kunden betala anläggningsavgift. Av anläggningsavgiften går 10 % av avgiften direkt mot resultatet och övriga 90 % läggs in i en investeringsfond, som sedan skrivs av under en 50-årsperiod.

Anläggningsavgifterna kommer att behöva höjas årligen under den kommande perioden, i syfte att kostnaderna för utbyggnationen av den kommunala VA-anläggningen till nya områden ska täckas av intäkterna från anläggningsavgiften.

Bruksavgiften

Det budgeterade resultatet för VA uppgår till 308 tkr. Detta resultat förutsätter en taxehöjning med ca 14,76 % av bruksavgiften. Bruksavgiften består av en grundavgift, en kapacitetsavgift och en rörlig avgift. I budgeten för år 2025 är det planerat för taxehöjning för grundavgiften med 10 % och kapacitetsavgiften med 30 %, medans den rörliga avgiften lämnas orörd.

Räkneexempel bruksavgift

Nedan följer förklarande exempel över vad taxehöjning för år 2025 innebär för ett typhus A och ett typhus B. Priserna som anges i exemplen är beräknade inklusive moms.

- **Typhus A**, avser fastighet med friliggande enbostadshus, tomtyta 800 m². Fastigheten är ansluten till dricksvatten samt spill- och dagvatten. Vattenförbrukning 150 m³/år. För ett typhus A höjs bruksavgiften från 10 547,5 kr/år, inklusive moms, till 12 147,5 kr/år, inklusive moms.

Detta innebär att bruksavgiften för ett typhus A höjs med **1 600 kr/år, inklusive moms.**

- **Typhus B**, avser flerbostadshus som är anslutet till dricksvatten samt spill- och dagvatten. Det är 15 lägenheter, tomtyta 800 m², vattenförbrukning 2 000 m³/år. Det finns två stycken parallellkopplade vattenmätare Q_n=2,5 m³/h. För ett typhus B höjs bruksavgiften från 76 800 kr/år, inklusive moms, till 85 150 kr/år, inklusive moms.

Detta innebär att bruksavgiften för ett typhus B höjs med **8 350 kr/år, inklusive moms.**

Anläggningsavgift

För att intäkterna från anläggningsavgiften ska täcka kostnaderna för utbyggnaden av Tranås kommuns nästa bostadsområde Lindelund kommer anläggningsavgiften för ett typhus A att behöva höjas med ca 10,85 % och ett typhus B att behöva höjas med ca 2,9 %.

Anläggningsavgiften består av:

- En avgift avseende framdragning av varje uppsättning servisledningar till förbindelsepunkter för V, S och Df
- En avgift avseende upprättande av varje uppsättning förbindelsepunkter för V, S och Df
- En avgift per m² tomtyta
- En avgift per lägenhet

I budgeten för år 2025 är det planerat för taxehöjning för avgift avseende:

- framdragning av varje uppsättning servisledningar till förbindelsepunkter för V, S och Df med 11,7 %
- avgift avseende upprättande av varje uppsättning förbindelsepunkter för V, S och Df med 13 %
- avgift per m² tomtyta med 16,7 %
- avgift per lägenhet lämnas orörd

Räkneexempel anläggningsavgift

- **Typhus A**, avser fastighet med friliggande enbostadshus, tomtyta 800 m². Fastigheten är ansluten till dricksvatten samt spill- och dagvatten. Vattenförbrukning 150 m³/år. För ett typhus A höjs anläggningsavgiften från 161 250 kronor, inklusive moms till 178 750 kr, inklusive moms.

Detta innebär att anläggningsavgiften för ett typhus A höjs med **17 500 kr, inklusive moms.**

- **Typhus B**, avser flerbostadshus som är anslutet till dricksvatten samt spill- och dagvatten. Det är 15 lägenheter, tomtyta 800 m², vattenförbrukning 2 000 m³/år. Det finns två stycken parallellkopplade vattenmätare $Q_n=2,5$ m³/h. För ett typhus B höjs anläggningsavgiften från 598 750 kr, inklusive moms, till 616 250 kr, inklusive moms.

Detta innebär att anläggningsavgiften för ett typhus B höjs med **17 500 kr, inklusive moms.**

Fördelning av budgeterade intäkter år 2025

VA-verksamheten har gjort ett underuttag med 1 092 tkr från de senaste årens resultat. År 2025 budgeteras VA-verksamheten generera 65 733 tkr i intäkter och dessa budgeterade intäkter är fördelade enligt följande:

- 334 tkr i övriga försäljningsintäkter, dvs. skrot samt egenproducerad gas och värme
- 1 200 tkr från tidigare års anläggningsavgifter som går mot resultatet och möter kapitalkostnaderna för nyinvesteringar i nya bostadsområden
- 200 tkr i anläggningsavgifter där 10 % av debiterad anläggningsavgift går direkt mot årets resultat medan övriga 90 % går läggs i en investeringsfond som skrivs av på 50 år för att möta kapitalkostnaderna för genomförd nyinvestering i nya bostadsområden
- 59 951 tkr kommer från brukningsavgiften
- 1 333 tkr kommer från försäljning av vatten till Boxholms kommun
- 160 tkr i extra behandlingsavgift från enskilda företag enligt avtal
- 100 tkr i intäkter från försäljning av tillfälligt vatten t.ex. bygg-etableringar osv
- 340 tkr kommer som ersättning från avfallsverksamheten för att VA-kollektivet hanterar lakvattnet från Norraby deponi
- 425 tkr behandlingsavgift slam från enskilda brunnar
- 1 478 tkr i interna ränteintäkter
- 212 tkr i intäkter från upplösning av investeringsfonder

Budgeterade kostnader år 2025

Budgeterade kostnader år 2025 har ökat med ca 8 441 tkr från budget 2024 och denna ökning beror på främst på:

- ökade kostnader i driften för VA-verk: ca 3 798 tkr, framförallt på ökade kostnader för kemikalier och el samt utökning av tjänst drifttekniker.
- ökade kostnader i driften för Drift Rörnät: ca 1 532 tkr, framförallt på ökade kostnader för underhållsspolningar av rörledningsnätet samt utökning av tjänst VA-tekniker.
- ökade kostnader administration/övergripande gemensamma kostnader: ca 897 tkr.
- ökade avskrivningar: ca 1 236 tkr
- ökade räntekostnader: ca 978 tkr

Förvaltningens bedömning

VA-verksamheten har kostnadsökningar på ca 8,44 mkr till år 2025, från år 2024. Dessa kostnadsökningar beror främst på ökade avskrivningskostnader och räntekostnader för tidigare års genomförda investeringar samt ökade kostnader i driften, kopplat till ökade kostnader för kemikalier, el och underhållsspolningar av befintligt rörnät.

Förvaltningen har även ökade personalkostnader eftersom att två nya drifttekniker behövts anställas för att klara av den utökade beredskapen inom VA, vilket är en beredskap som verksamheten måste upprätthålla eftersom att VA är klassificerad som en samhällsviktig verksamhet av *Myndigheten för samhällsskydd och beredskap* (MSB).

För att få kostnadstäckning för det budgeterade utfallet måste VA-taxan höjas för att budgeterade intäkter ska ligga i nivå med budgeterade utgifter.

Omvärldsanalys

VA-kollektivet står inför stora investeringsbehov nu och i framtiden, vilket innebär att taxan behöver höjas under den kommande perioden. Reinvesteringarna i den befintliga infrastrukturen, det vill säga ledningar och verk, är eftersatta och det ställs även nya strängare krav på avloppsreningen. Likaså kostnader med anledning av ändrade klimatförhållanden exempelvis skyfall och framtida försäkringskostnader påverkar.

Tranås kommuns VA-taxa ligger år 2024 enligt statistik från *Svenskt Vatten* enligt följande:

- *Brukningsavgiften för ett typhus A*
I Tranås kommun 2024 = 10 547,5 kronor/år, inklusive moms.
Medel för brukningsavgiften år 2024 i VA Sverige för ett typhus A är 10 515 kronor/år, inklusive moms.
- *Brukningsavgiften för ett typhus B*
I Tranås kommun 2024 = 76 800 kronor/år, inklusive moms.
Medel för brukningsavgiften år 2024 i VA Sverige för ett typhus B är 97 817 kronor/år, inklusive moms.
- *Anläggningsavgiften för ett typhus A*
I Tranås kommun 2024 = 161 250 kronor, inklusive moms.
Medel för anläggningsavgiften år 2024 i VA Sverige för ett typhus A är 186 343 kronor, inklusive moms.
- *Anläggningsavgiften för ett typhus B*
I Tranås kommun 2024 = 598 750 kronor, inklusive moms.
Medel för brukningsavgiften år 2024 i VA Sverige för ett typhus B är 595 517 kronor, inklusive moms.

Samråd

Information om verksamhetsplan för teknik- och griftegårdsnämnden 2025 med plan 2026–2027 lämnas vid förvaltningssamverkan den 3 september 2024.

Ekonomi

VA-verksamheten är helt taxefinansierad, det vill säga finansieras via bruknings- och anläggningsavgifter. Inga skattemedel används och verksamheten drivs enligt självkostnadsprincipen och är därmed inte vinstdrivande.

Under år 2023 tog VA-avdelningen fram en prognos för Tranås kommuns framtida taxeutveckling och den visar på att brukningsavgiften bör höjas med 18 % till år 2025 och ytterligare 12 % inför år 2026. Därefter kan taxehöjningen av brukningsavgiften läggas på en mer normal nivå med höjningar om 3–6 % årligen.

Anläggningsavgifterna bör enligt framtagen prognos för Tranås kommuns framtida taxeutveckling höjas med 10 % inför 2025–2027 för att därefter höjas enligt prisindex för kommunal verksamhet (PKV).

Lagstöd

- Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande, daterat 2024-08-28
- VA-taxa 2025, förslag daterat 2024-08-28

Beslutet skickas till

Diariet, SBF-chef och kommunfullmäktige

Samhällsbyggnadsförvaltningen

Patrik Karlsson
Samhällsbyggnadschef